

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna a JUDr. Oľgy Trnkovej v právnej veci žalobcu : E. Š., bývajúci v N., zastúpený JUDr. J. R., advokátom v B., proti žalovaným : 1/ Ing. Š. Á. – P., sídlo K., 2/ I. M., bývajúci v N., o určenie neplatnosti dražby, vedenej na Okresnom súde N. pod sp. zn. 17 C 20/2006, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 14. novembra 2007 sp. zn. 5 Co 81/2007

t a k t o :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovaným 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa v konaní domáhal určenia neplatnosti dražby [§ 17 ods. 5 písm. a/ a § 10 ods. 1 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách (ďalej len zákon o dobrovoľných dražbách)] nehnuteľnosti v katastrálnom území N., ktorá je v katastri nehnuteľnosti zapísaná na LV č. X. ako byt č. X. na štvrtom poschodí vo vchode orientačné č. X., súpisné č. X., na parcele č. X. v celosti a súvisiaceho podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu o veľkosti X. k celku, ktorá sa nachádza na ul. Č. X. v N.. Žalobu odôvodňoval tým, že žalovaný 1/ ako dražobník nedodrжал podmienky dobrovoľnej dražby, nesplnil si svoju povinnosť uloženú mu zákonom, keď oznámenie o dražbe, ktoré bol povinný v súlade s § 17 ods. 5 písm. a/ zákona o dobrovoľných dražbách v tam uvedených

lehotách v nadväznosti na § 10 ods. 1 zákona doručiť vlastníkovi nehnuteľnosti do vlastných rúk. Na pojednávaní pred prvostupňovým súdom 3.7.2006 žalobca rozšíril petit žaloby o určenie, že je vlastníkom nehnuteľnosti na ul. Č. X., N., vedenej na Katastrálnom úrade N. ako byt č. X. na štvrtom poschodí so súpisným číslom X. na parcele č. X. v celosti a súvisiaceho podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti X..

Okresný súd Nitra rozsudkom zo 17. januára 2007 sp. zn. 17 C 20/2006 žalobu zamietol v časti určenia neplatnosti dražby. Konanie v časti o určenie, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti na ul. Č. X., zastavil. Zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania. Žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznal. Prvostupňový súd v odôvodnení uviedol, že žalobca sa písomným návrhom na určenie neplatnosti dražby mal domáhať aj vydania bezdôvodného obohatenia a to žalovaného 2/ - vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a taktiež mal žiadať, aby žalovaný 1/ vrátil žalovanému 2/ peňažné plnenie, ktoré prijal na základe neplatného právneho úkonu. Keďže v návrhu žalobcu tieto návrhy absentujú a súd je návrhom žalobcu viazaný, bolo potrebné z toho dôvodu žalobu zamietnuť. V prípade, ak by súd určil iba to, že dražba je neplatná, nedošlo by k obnoveniu pôvodného stavu a vráteniu, resp. zapísaniu vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnosti. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti konštatoval, že dražba vykonaná žalovaným 1/ - dražobníkom je neplatná, avšak pre nedostatok procesného návrhu zo strany žalobcu je ju potrebné zamietnuť.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 14. novembra 2007 sp. zn. 5 Co 81/2007 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby ako aj v časti nepriznania náhrady trov konania žalovanému 2/ potvrdil. V časti týkajúcej sa povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania vo výške 50 825,- Sk napadnutý rozsudok zmenil tak, že uložil žalobcovi zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov vo výške 13 460,- Sk na účet Mgr. M. Á., v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Samostatným výrokom pripustil dovolanie, lebo otázku kto je pasívne vecné legitimovaným subjektom pri podanej žalobe o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby a o aký druh procesného spoločenstva ide, považoval za otázku zásadného právneho významu. Potvrdzujúci výrok rozsudku vo veci samej odôvodnil na rozdiel od súdu prvého stupňa, z ktorého avízovanými procesnými dôvodmi sa nestotožnil tým, že žalobu o určenie neplatnosti verejnej dobrovoľnej dražby nie je možné považovať za klasickú žalobu v zmysle

§ 80 písm. c/ O.s.p. (určovací žalobu), ale za žalobu rezultujúcu z ustanovenia § 21 ods. 2,3 zákona č. 527/2002 Z.z. Z hľadiska vecnej legitímácie sa na strane žalobcu (aktívne procesné spoločenstvo) alebo žalovaných (pasívne procesné spoločenstvo) musia zúčastniť navrhovateľ dražby, vlastník alebo nositeľ iného práva k predmetu dražby, dražobník a vydražiteľ. Na strane žalovaných (odporcov) je potrebné týchto účastníkov považovať za nerozlučné procesné spoločenstvo. Pri tomto druhu procesného spoločenstva sa rozhodnutie týka všetkých spoločníkov s rovnakým výsledkom, práva a povinnosti spoločníkov sú nerozlučné. Ide o nútené spoločenstvo, pri ktorom sa procesný úkon niektorého zo spoločníkov týka všetkých spoločníkov. Dôsledky nerozlučného spoločenstva vyplývajú z hmotnoprávneho vzťahu účastníkov bez zreteľa na ich vôľu. Zo samotného ustanovenia § 21 ods. 2, 3 citovaného zákona vyplýva iba to, kto je takýto druh žaloby oprávnený podať. Vzhľadom k uvedenému je možné sa prikloniť k tomu záveru, že účinok rozhodnutia o neplatnosť dobrovoľnej dražby vplýva na právne vzťahy týchto osôb, ako aj na to, že účinok rozhodnutia takejto žaloby sa musí vzťahovať na všetkých, ktorých práva a povinnosti sa výsledok dražby týka a že záver o platnosti dražby musí pre všetkých, ktorých práva a povinnosti sa týka vyznieť rovnako. Tieto hľadiska potom v kontexte vyžadujú, aby sa konania o neplatnosť verejnej dobrovoľnej dražby vždy zúčastnili: a) navrhovateľ dražby, b) vlastník alebo nositeľ iného práva k predmetu dražby, ak je navrhovateľom dražby od nich odlišná osoba, oprávnená podľa zvláštného právneho predpisu predmet dražby scudzit', c) dražobník, d) vydražiteľ. V prejednávanej veci preto podaná žaloba zo strany žalobcu mala smerovať minimálne proti dražiteľovi, vydražiteľovi a navrhovateľovi dražby. Keďže navrhovateľ v podanej žalobe na strane žalovaného neoznačil navrhovateľa dražby (OSBD v N., D., N.) ako nerozlučného spoločníka popri žalovaných 1/ a 2/, bolo potrebné podanú žalobu pre nedostatok pasívnej legitímácie zamietnuť.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Jej prípustnosť odvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedol, že navrhovateľom dražby ja záložný veriteľ, teda nemôže byť navrhovateľom samotný správca, nakoľko tento záložného veriteľa iba zastupuje na základe zákona. Okresné stavebné bytové družstvo v N. teda nie je podľa jeho názoru vecne legitímované v konaní ani na jednej strane. Avšak i samotný záložný veriteľ, ktorým sú ostatní vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome, koná pri výkone záložného práva na základe zákonného splnomocnenia podľa § 151m

ods. 6 Občianskeho zákonníka, teda nekoná vo vlastnom mene ale v mene záložcu, ktorým je navrhovateľ. Navrhovateľ má za to, že zástupca, splnomocnenec, i keď mu toto postavenie vyplýva ex lege, nemôže byť vecne legitimovaný v spore. Takéto postavenie prislúcha iba tomu, koho zastupuje, pretože ten je originálnym nositeľom práv a povinností. Na posúdenie dovolacieho súdu tiež ostáva, či je i dražobník – žalovaný 1/ osobou vecne legitimovanou v predmetnom konaní, nakoľko i o jeho hmotnoprávnom vzťahu k predmetu konania možno mať dôvodné pochybnosti. Podľa názoru žalobcu by mu viac sedelo postavenie vedľajšieho účastníka konania podľa § 93 O.s.p., keďže by sa dalo uvažovať o jeho právnom záujme na výsledku konania v súvislosti s prípadným následným konaním o náhradu škody spôsobenej dražbou, ktorá bola určená za neplatnú. Keďže účelom dražby je okrem iného prechod vlastníckeho práva, účelom navrhovateľom podanej žaloby o určenie neplatnosti dražby je najmä navrátenie do predošlého stavu, predovšetkým v súvislosti so zápisom predmetu dražby v katastri nehnuteľnosti. S poukazom na tento účel sa záväznosť rozsudku vo veci voči navrhovateľovi dražby a dražobníkovi javí ako nadbytočná. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhuje, aby dovolací súd podľa ustanovenia § 243b ods. 1 veta za bodkočiarkou a ods. 2 vydal rozsudok, ktorým rozsudok Krajského súdu v Nitre zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Žalovaní 1/, 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhli dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je opodstatnené, lebo smeruje voči rozsudku odvolacieho súdu, ktorý je vecne správny; napadnutým rozhodnutím pri zodpovedaní otázky („kto je pasívne vecne legitimovaný subjektom pri podanej žalobe o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby a o aký druh procesného spoločenstva ide), krajský súd nepochybil, takže s takýmto právnym názorom sa stotožňuje aj dovolací súd, a k už vysloveným argumentom ešte dodáva.

V danom prípade odvolací súd samostatným výrokom svojho rozsudku založil prípustnosť dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. Ak odvolací súd vysloví prípustnosť

dovolania podľa tohto ustanovenia, dovolateľ je oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. V dovolacom konaní potom predmetom posudzovania môže byť len správnosť riešenia uvedenej právnej otázky.

V prejednávanej veci dovolateľ namieta, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Odvolací súd pripustil dovolanie za účelom vytvorenia procesnej možnosti preskúmať správnosť riešenia otázky, „kto je pasívne vecne legitimovaným subjektom pri podanej žalobe o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby a o aký druh procesného spoločenstva ide“, ktorú považoval za otázku zásadného právneho významu.

Dražbou je verejné konanie, ktorého účelom je prechod vlastníckeho práva alebo iného práva k predmetu dražby, konané na základe návrhu navrhovateľa, pri ktorom sa licitátor obracia na vopred neurčený okruh osôb prítomných na vopred určenom mieste s výzvou na podávanie ponúk a pri ktorom na osobu, ktorá urobí najvyššiu ponuku, prejde príklepom licitátora vlastnícke alebo iné právo k predmetu dražby, alebo verejné konanie, ktoré bolo licitátorom ukončené z dôvodu, že nebolo urobené ani najnižšie podanie (§ 2 písm. a/ zákona o dobrovoľných dražbách). Účastníkom dražby je osoba prítomná na dražbe, ktorá sa dostavila s cieľom urobiť podanie a splňa podmienky ustanovené týmto zákonom (§ 5 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách). Dražobníkom je osoba, ktoré organizuje dražbu a splňa podmienky ustanovené týmto a osobitným zákonom a vzniklo jej oprávnenie na prevádzkovanie príslušnej živnosti (§ 6 ods. 1 veta prvá zákona o dobrovoľných dražbách). Navrhovateľom dražby je vlastník predmetu dražby, osoba, ktorá vykonáva záložné právo, alebo iná osoba, ktorá je oprávnená navrhnúť vykonanie dražby podľa osobitného zákona (§ 7 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách). Príklepom je úkon licitátora spočívajúci v klepnutí kladivkom, čím dochádza za ustanovených podmienok k prechodu vlastníckeho práva alebo iného práva k predmetu dražby (§ 2 písm. f/ zákona o dobrovoľných dražbách). Udelením

príkľepu je dražba ukončená (§ 20 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách). Vydražiteľom je účastník dražby, ktorému bol udelený príklep (§ 2 písm. g/ zákona o dobrovoľných dražbách). Ak uhradil vydražiteľ cenu dosiahnutú vydražením v ustanovenej lehote, prechádza na neho vlastnícke právo alebo iné právo k predmetu dražby udelením príklepu (§ 27 ods. 1 veta prvá zákona o dobrovoľných dražbách). V prípade, ak boli porušené ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Právo domáhať sa určenia neplatnosti dražby zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa príklepu, okrem prípadu, ak dôvody neplatnosti dražby súvisia so spáchaním trestného činu a zároveň ide o dražbu domu alebo bytu, v ktorom má predchádzajúci vlastník predmetu dražby v čase príklepu hlásený trvalý pobyt podľa osobitného predpisu; v tomto prípade je možné domáhať sa neplatnosti dražby aj po uplynutí tejto lehoty. V prípade spoločnej dražby bude neplatná len tá časť dražby, ktorej sa takýto rozsudok týka (viď § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách). Účastníkmi súdneho konania o neplatnosť dražby sú navrhovateľ dražby, dražobník, vydražiteľ, predchádzajúci vlastník a osoba dotknutá na svojich právach porušením zákona o dobrovoľných dražbách (viď § 21 ods. 4 zákona o dobrovoľných dražbách). Ak súd určil dražbu za neplatnú, účinky príklepu zanikajú ku dňu príklepu (viď § 21 ods. 5 zákona o dobrovoľných dražbách).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že neplatnosť dobrovoľnej dražby môže určiť len súd v samostatnom konaní o určenie jej neplatnosti. Z ustanovenia § 21 ods. 4 zákona o dobrovoľných dražbách a ním podaného taxatívneho výpočtu účastníkov súdneho konania možno vyvodiť, že ak niektorá z osôb označených za účastníka konania o neplatnosť dražby nie je žalobcom alebo jedným zo žalobcov, musí byť žalovanou alebo jednou zo žalovaných.

V občianskom súdnom konaní v prípade plurality účastníkov na jednej procesnej strane vzniká tzv. spoločenstvo účastníkov konania. Ak je niekoľko žalobcov, vzniká medzi nimi navzájom (aktívne) procesné spoločenstvo žalobcov; ak je niekoľko žalovaných, vzniká medzi nimi navzájom (pasívne) procesné spoločenstvo žalovaných. Občiansky súdny poriadok rozlišuje samostatné a nerozlučné spoločenstvo účastníkov konania. V prípade samostatného spoločenstva (§ 91 ods. 1 O.s.p.) koná každý z nich sám za seba (samostatne), jeho procesné úkony nemajú žiadny vplyv na práva a povinnosti ostatných účastníkov na tej istej procesnej strane a jeho práva a povinnosti sú nezávislé od práv a povinností ostatných

spoločníkov. O nerozlučné spoločenstvo (§ 91 ods. 2 O.s.p.) ide vtedy, keď z hľadiska hmotnoprávneho je predmetom konania právo alebo povinnosť nedielnej povahy a je potrebné, aby sa účinok rozsudku vzťahoval spoločne na všetkých účastníkov. Pri nerozlučnom spoločenstve platia úkony jedného zo spoločníkov aj za ostatných spoločníkov.

Pre rozlíšenie, či ide o procesné spoločenstvo samostatné alebo o procesné spoločenstvo nerozlučné, je určujúca povaha predmetu konania, vyplývajúca z hmotného práva. V konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby vyplýva nerozlučnosť spoločenstva účastníkov konania z právnej povahy dobrovoľnej dražby, z predpokladov určenia jej neplatnosti súdom, z dôsledkov, ktoré z určenia neplatnosti dražby vyplývajú pre právne vzťahy týchto osôb a tiež aj z toho, že účinok rozhodnutia o žalobe sa musí vzťahovať na všetkých, ktorých práv a povinnosti sa výsledok dražby týka.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu vychádzal odvolací súd v prejednávanej veci zo správneho záveru, že v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby ide v prípade viacerých žalovaných o ich nerozlučné spoločenstvo v zmysle § 91 ods. 2 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dovolacom konaní posudzujúc vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k odvolacím súdom vymedzenej dovolacej otázke má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne. Správny je aj právny záver odvolacieho súdu o nedostatku pasívnej legitímácie, ktorý je dôvodom na zamietnutie žaloby. Pretože nebolo zistené (ani dovolateľom tvrdené), že by rozsudok odvolacieho súdu bol postihnutý vadou uvedenou v § 237 O.s.p., či tzv. inou vadou konania v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní nebol žalobca úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovaným 1/, 2/ (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2009

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: